

POLITIET
SØR ØST POLITIDISTRIKT

HANDLINGSPLAN

RUSS 2017-2019

TILTAK FOR SØR ØST POLITIDISTRIKT

Innholdsfortegnelse

1.	Bakgrunn og forankring	3
1.1	Mandat til arbeidsgruppen.....	3
1.2	Styrende dokumenter.....	3
2.	Erfaringer fra tidligere års håndtering av russ.....	3
3.	Nåværende tiltak i Sør-Øst politidistrikt	4
3.1.	Krav om skjenkebevilling på større russearrangement	4
3.2	Russekreer, rebusløp og russetog	5
4.	Anbefalinger til ledergruppen	5
5.	Tiltak for Sør-Øst politidistrikt	6
6.	Iverksettelse og framdriftsplan.....	8

1. Bakgrunn og forankring

Håndtering av russefeiringen i distriktet er krevende for politiet. Mengden russeoppdrag, antall arrangement og russekjøretøy, samt russens mobilitet mellom distriktene har økt i omfang de siste år. Det er derfor viktig at politiet samhandler, jobber enhetlig og strukturert i sitt arbeid med rusen.

Sør-Øst pd ved undertegnede ble invitert til Oslo pd. i slutten av november 2016, og var der sammen med Øst pd. Utgangspunktet for møtet var en handlingsplan som Øst pd. hadde laget, og som de ønsket å få implementert i nabolagdistriktene med tanke å redusere problemene med rusen.

1.1 Mandat til arbeidsgruppen i Øst pd.

Utarbeide forslag til handlingsplan med tiltak for Øst politidistrikt basert på erfaringsgrunnlaget fra alle tre regioner i Øst.

Handlingsplanen skal bidra til å forebygge alvorlige uønskede hendelser knyttet til russefeiringen gjennom å iverksette egne forebyggende og koordinere tiltak, og ved å styrke samarbeidet med andre aktører.

1.2 Styrende dokumenter

- Politiloven
- Straffeloven
- Straffeprosessloven
- Alkoholloven
- Lov om vaktvirksomhet
- Lokale politivedtekter
- Vedlegg 1 - retningslinjer og hjemmelsgrunnlag
- Vedlegg 2 - eksempler på tiltak støyklager

2. Erfaringer fra tidligere års håndtering av russ

Det vises til tidligere års evalueringsrapporter i Sør-Øst politidistrikt vedrørende russ, og da særlig Søndre Buskerud pd. I 2016 ble det i PO registrert ca. 454 russeoppdrag i politidistriktet i perioden medio april til og med 1. juni 2016. I gamle Søndre Buskerud pd. ble det registrert til sammen 100 oppdrag. De fleste meldingene er klager på støy og festbråk. I tillegg til mange oppdrag under selve russefeiringen i april og mai, er det gjennom skoleåret til russekullene en rekke oppdrag i tilknytning til russ og russearrangement. Antall arrangementer for rusen har de siste år økt, rusen har blitt mer mobil og beveger seg på tvers av flere politidistrikter.

De fleste oppdrag og straffesaker knyttet til russ er av mindre alvorlig karakter, men til stor belastning for publikum og politiet.

Vi ser likevel en utvikling av alvorlige saker og negative trender, både lokalt og nasjonalt. Årlig mottar politiet tips og avdekker narkotikabruk blant rusen, det avdekkes mindreårige i russebusser og på fest, overlast i russebuskene og bruk av ulovlige kroner, dekking av nødutganger og ulovlig ombygging av busser. Det ble bla. gjennomført en narkotikaaksjon mot en russebuss i Drammen hvor det ble pågrepet til sammen 8 russ. Antall russebusser og utfordringer knyttet til disse øker. Flere russ fra fjorårets russefeiring meldte fra om ekstreme tilstander og at de ikke lenger ønsket å delta i russefeiringen. Oppdragene og straffesakene i

tilknytning til russ er svært ressurskrevende for politiet og får betydelige konsekvenser for de involverte partene.

3. Nåværende tiltak i Sør-Øst politidistrikt

De fire tidligere distriktene i Sør-Øst politidistrikt har i mange år jobbet godt og målrettet med russeren. Nedenfor er det gjort rede for noen av de viktigste tiltakene som har blitt gjennomført.

- Dialog med russestyrene vedrørende rebusløp, russeknuter og arrangementer.
- Foredrag og temadager for russeren og foreldre.
- Samarbeidsmøter med nærliggende politidistrikt, Statens vegvesen, Trygg trafikk og Fylkeskommunene.
- Dialog og områdeavtaler med grunneiere og skiltregulering av problemområder.
- Felles retningslinjer for regelverk og politiets håndtering.
- Satte krav om vilkår til gjennomføring av russekroer, rebusløp mm, se pkt. 3.2.
- Samordnede trafikkkontroller med Statens vegvesen i russetiden.
- Tett oppfølging av enkeltruss eller medlemmer av russekjøretøy som tidlig har vist negativ adferd under russefeiringen.
- Føringslister vedrørende arrangement, russebusser, kontaktpersoner mm.
- Evaluering av russetiden.

Tiltakene som tidligere har blitt gjennomført i de fire gamle distriktene i Sør-Øst politidistrikt har variert i omfang og prioritet. Denne handlingsplanen har til hensikt å systematisere tiltakene og ansvarliggjøre mannskapene på de ulike enhetene i politidistriktet.

3.1. Krav om skjenkebevilling på større russearrangement

Russefeiringen har for mange utviklet seg til å bli en fyllefest med høyt alkoholinntak. På større russearrangement, herunder Romerikstreffet på Hellerudsletta og Landstreff Fredriksten, har det i Øst politidistrikt vært tillatt med medbrakt alkohol og arrangementene har vært uten skjenkebevilling. Dette står i sterk kontrast til den ansvarlige alkoholhåndteringen som politiet og andre offentlige etater samarbeider om ved andre type arrangement, der ansvarlig alkoholhåndtering er en viktig faktor for å forebygge uønskede hendelser og vold i utelivet.

Stasjonssjefen ved Lillestrøm politistasjon satte i 2016 for første gang krav til arrangør av russearrangement på Hellerudsletta om å søke skjenkebevilling til kommunen for høye arrangementsområdet. Beslutningen ble hjemlet i Politilovens § 11. Evalueringen av arrangementet viste at kravet om skjenkebevilling ga god effekt på beruselsesgraden blant russeren, antall ordensforstyrrelser og at langt færre russ trengte behandling hos Røde Kors. Ingen alvorlige hendelser ble registrert og alle aktører var svært fornøyd med gjennomføringen. Det ble gjennomført skjenkekontroll på området uten bemerkninger. Det ble i tillegg rapportert om færre hendelser i forkant og etterkant av arrangementet, både når det gjaldt støyklager og ordensforstyrrelser på omkringliggende områder.

Erfaringene viser at dette er veien å gå. Politiet kan ikke lenger tillate arrangement der det ikke er regler for alkoholkonsum og hvor russeren har tilgang til ubegrenset mengde alkohol. Arbeidsgruppen mener disse erfaringene må danne grunnlag for tilsvarende praksis ved alle store russearrangement i Sør-Øst politidistrikt. Et av tiltakene i handlingsplanen vil være å innføre de samme kravene til arrangement for russeren som det er for andre arrangement i distriktet der alkohol serveres. Dette er et viktig tiltak for å ivareta russens trygghet og sikkerhet på arrangementene.

3.2 Russekroer, rebusløp og russetog

Når det gjelder mindre russearrangement, som russekroer på private forsamlingslokaler eller på offentlig sted, rebusløp og gjennomføring av russetog skal dette varsles lokalt politi, jfr. Politilovens § 11. Behovene for vilkår om skjenkebevilling, vakthold, køsystem, antall russebusser i tog mm må vurderes ut fra type arrangement og omfang. Erfaringen viser at mange av arrangementene utvikler seg i en mer uheldig retning enn det som var tenkt. Bruk av sosiale medier ved disse arrangementene fører ofte til et større antall deltagere enn det som var planlagt, et stort antall mindreårige deltar som postansvarlige på rebusløpene og flere arrangement har blitt stanset av politiet grunnet uheldige hendelser.

Det at russeren møter en lik og forutsigbar håndtering fra politiet er avgjørende for tilliten mellom russeren og politiet. Ved at russeren behandles likt og blir møtt med de samme rammene vil man unngå at problemene forflytter seg i distriktet eller nabolokaltene. Felles retningslinjer for mindre russearrangement, rebusløp og russetog bør tilstrebes.

4. Anbefalinger til ledergruppen

Oppdragene og straffesakene i tilknytning til russ er svært ressurskrevende for politiet og får betydelige konsekvenser for de involverte partene. Arbeidsgruppen i Øst samt undertegnede anbefaler en mer enhetlig håndtering fra politiets side, og en innstramning av russefeiringen. Handlingsplanen skal bidra til å koordinere politiets innsats og styrke samarbeidet med andre aktører for å forebygge uønskede hendelser knyttet til russefeiringen.

Tidlig samarbeid og tett dialog med russeren, arrangører, skoleeiere og andre samarbeidspartnere er viktig for å nå målene om å redusere uønskede hendelser knyttet til russefeiringen. Å skape en felles situasjonsforståelse rundt problemstillingene er viktig for å skape en varig endring av russefeiringen.

Forslagene til tiltak for å sikre en mer enhetlig håndtering av russ i Sør-Øst politidistrikt er presentert i pkt. 5 under overskriften ”Tiltak for Sør-Øst politidistrikt”. De foreslåtte tiltakene er plassert under ulike funksjoner i distriktet, fra ledernivå til tjenestepersoner som jobber direkte med russeren. Mange av tiltakene er proaktive og skal utføres i forkant av russetiden. Dette krever at handlingsplanen implementeres raskt og at tiltakene iverksettes fortløpende ved skolestart til nytt russekull. De forebyggende tiltakene har til hensikt å påvirke rammene for russefeiringen og valgene russeren selv tar frem mot russetiden.

Selve russefeiringen starter medio april 2017, og flere av tiltakene omhandler den mer reaktive håndteringen av russeoppdragene. Det er laget to vedlegg i tilknytning til handlingsplanen som er ment å benyttes som et oppslagsverk i lovhomeilene og som støttedokument på russeoppdrag:

- Vedlegg 1 - retningslinjer og hjemmelsgrunnlag.
- Vedlegg 2 - eksempler på tiltak støyklager.

Vedlegg 1 inneholder en opprømsing av de vanligste lovbruddene som erfaringsmessig begås av russ, samt rutiner for føring av russeoppdrag i PO og Indicia.

Gjennom møtene med Øst og Oslo er det besluttet at vi skal opprette et felles Indiciaprojekt kalt *RUSS 2017 Østlandet, prosjekt id:24908*. Handlingsplan og vedlegg lagres i prosjektet, i tillegg til felles maler for foredrag, områdeavtaler, arrangementoversikt og busslister. Prosjektet vil fungere som et oppslagsverk for de ansatte i Sør-Øst politidistrikt og åpner for

muligheten til å føre inn informasjon vedrørende for eksempel russ og "problembusser" som utmerker seg negativt.

5. Tiltak for Sør-Øst politidistrikt

Politimesteren og interimledergruppen

- Forankre handlingsplanen i interimledergruppen.
- Implementere handlingsplanen i distriktets virksomhetsplan og for sine ansatte.
- Utarbeide felles retningslinjer om krav til russearrangement, rebusløp og russetog i distriktet.
- På bakgrunn av tidligere års erfaringer og økt oppdragsmengde bør det vurderes å avsette øremerkede forebyggende ressurser i april og mai til å jobbe oppsøkende mot russen for å forebygge straffbare handlinger.

GDE-/Tjenesteenhetsledere

- I tråd med Sør-Øst pd's Handlingsplan kan det utvikles lokale planer og tiltak, der dette er nødvendig.

Kommunikasjonsrådgivere

- Bistå med mediestrategi i russetiden og at oppdrag med russen blir synliggjort i media.
- Synliggjøre handlingsplanen og politiets innsats på Kilden.
- Utarbeide rapport "medieklipp" for RUSS til evalueringsarbeidet.

Felles enhet for forebyggende(forebyggende koordinatorene bistår fram til dette er på plass)

- Videreføre samarbeidet med VGS skoleeiere, herunder Fylkeskommunene Buskerud, Vestfold og Telemark. Politiet må få innpass til å holde foredrag for russen i skoletiden.
- Ha tett dialog og delta på koordineringsmøter med SVV, Trygg trafikk og andre politidistrikt.
- Bestille lommeregler for russen gjennom trygg trafikk.
- Samordne kontroller mellom SVV, UP og politipatruljer på store treff.
- Avklare bruk av lagringsplass internt/eksternt i distriktet ved beslag av aggregat, høyttalere mm fra russekjøretøy.
- Utarbeide forslag til felles foredrag, busslister og arrangementoversikt som legges i indiciaprosjektet.
- Bistå med å utarbeide foredrag som kan vises på fellesparoler for mannskapene.
- Støttefunksjon til driftsenhetene med iverksettelse av handlingsplanen.
- Evaluering av russetiden i samarbeid med Statens vegvesen(SVV), Trygg trafikk og Fylkeskommunene.

Felles enhet for Utlending og Forvaltning

- Implementere handlingsplanen med vekt på vedlegg 1 for sine ansatte.
- Oppfølging av bekymringsmeldinger *Forebygging gjennom Forvaltning* vedrørende russ, rusesjåfører eller kjøretøy.
- Bidra i evalueringsarbeidet med statistikk og erfaringer fra russetiden.

Felles enhet for Påtale

- Bidra til utarbeidelse av retningslinjer i vedlegg 1 og 2.

- Implementere handlingsplanen med særlig vekt på vedlegg 1 og 2 for sine ansatte på paroler/fagsamlinger.
- Tilstrebe rask påtaleavgjørelse i russesaker og varsle kommunikasjonsrådgivere som synliggjør reaksjoner til media i forebyggende øyemed.
- Bidra i evalueringsarbeidet med statistikk og erfaringer.

Operasjonssentralen

- Implementere handlingsplanen med særlig vekt på vedlegg 1 og 2 for sine ansatte på paroler/fagsamlinger.
- Kode *RUSS* skal benyttes ved føring av PO oppdrag som omhandler russ.
- Søk i Indicia skal alltid gjøres ved kontroll av russekjøretøy og russ da de beveger seg på tvers av distriktene.
- Aktiv bruk av busslistene på oppdrag det ikke er kapasitet til å sende patruljer til.
- Veilede patruljene på russeoppdrag og sikre riktig reaksjon på russeoppdrag ved å følge vedlegg 1 og 2.
- Gi ris og ros til russeren ved medieintervjuer, men samkjøre med politiansvarlig på store arrangement før uttalelse gis.
- Ved ledig kapasitet øremerke patruljer til forebyggende kontroller av russearrangement og russekjøretøy med fokus på rulling med mindreårige, overlast, tildekkede nødutganger mm.
- Bidra i evalueringsarbeidet med statistikk og erfaringer.

Innsatsledere

- Handlingsplanen og vedleggene synliggjøres for ansatte på fagdager og paroler.
- Veilede patruljene ute på russeoppdrag og sikre riktig reaksjon.
- Føre og søke i Indiciaprojektet *RUSS 2017 Østlandet* ved behov.
- Dialog med operasjonssentralen vedrørende øremerking av patruljer til forebyggende kontroller.
- Sende bekymringsmelding *Forebygging gjennom Forvaltning* til Forvaltningsavdelingen vedrørende russ, russesjåfører eller kjøretøy. Skjema sendes til: tilbakekall.(distrikt)@politiet.no.
- Bidra i evalueringsarbeidet med erfaringer.

Hundekoordinator

- Tilrettelegge for bruk av narkotikahund på de store russetreffene og ved kontroll av russekjøretøy.

Tjenesteheter(politistasjoner og lensmannskontor)

- Handlingsplan og vedlegg 1 og 2 implementeres hos ansatte på felles paroler i forkant og underveis i russetiden.
- Etablere tidlig kontakt med skolenes russestyrene og oppgi en fast politikontakt for russeren.
- Holde russeforedrag på VGS i sine kommuner i forkant av russetiden, gjerne i samarbeid med SVV. Dele ut lommeregler.
- Vurdere foredrag for russeforeldre, fra 10. klasse til 3. klasse.
- Sette krav til russestyrene om at alle russearrangement, kroer og rebusløp skal meldes inn til lokalt politi, jfr. Politilovens § 11. Fastsette vilkår om skjenkebevilling og vakthold, samt følge retningslinjene nevnt i pkt. 3.

- Varsle operasjonssentralen om forhåndsvarslede russearrangement ved å føre i PO med kode RUSS og planlagt oppdrag.
- Tidlig oppfølging av russ på sine skoler som utmerker seg negativt underveis i russetiden. Innkalle til forebyggende møter med russ, sjåførere og/eller foreldre. Tiltak og avtaler loggføres i Indiciaprojektet *Russ 2017*.
- Patruljemannskaper skal ved ledig kapasitet utøve forebyggende kontroller av russekjøretøy med fokus på rulling med mindreårige, overlast, tildekkede nødutganger mm. Gjerne i samråd med SVV.
- Sende bekymringsmelding *Forebygging gjennom Forvaltning* til Forvaltningsavdelingen vedrørende russ, rusesjåfører eller kjøretøy. Skjema sendes til: tilbakekall.(distrikt)@politiet.no.
- Kartlegge klagesteder på russ i sine kommuner og inngå områdeavtaler eller skiltregulering i gitte tidsrom. Avtalene føres i Indiciaprojektet *Russ 2017 Østlandet*.
- Oppdatere busslister og kontaktinformasjon i samarbeid med russerne selv, se mal i Indiciaprojektet.
- Sette fokus på utfordringer knyttet til russefeiringen i det tverretatlige samarbeidet i sin kommune, herunder Politiråd og SLT samarbeid.
- Bidra i evalueringsarbeidet med statistikk og erfaringer.

6. Iverksettelse og framdriftsplan

Tiltakene iverksettes med virkning fra 01.02.17. Evaluering av handlingsplanen og russefeiringen gjennomføres årlig etter endt russetid. Undertegnede er ansvarlig for utarbeidelse av felles evalueringsrapport i Sør-Øst politidistrikt.

Sør-Øst politidistrikt, 17.1.17

Undertegnede for *Handlingsplan RUSS 2017-2019*

Geir Oustorp

for

 Christine Fossen
 Politimester i Sør-Øst politidistrikt